

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	7
2.	Kogo obejmuje ustawa?	12
3.	Zakres świadczeń przewidzianych ustawą	16
4.	Podstawa wymiaru świadczeń	16
5.	Okresy uwzględniane do uprawnień emerytalno – rentowych	25
5.1.	Uwagi ogólne	25
5.2.	Okresy składkowe	27
5.3.	Okresy nieskładkowe	46
5.4.	Okresy uzupełniające	51
6.	Emerytura	53
6.1.	Emerytura dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.	54
6.1.1.	Prawo do emerytury	54
6.1.2.	Wysokość emerytury	63
6.2.	Emerytura dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.	69
6.2.1.	Prawo do emerytury	69
6.2.2.	Wysokość emerytury	69
6.3.	Emerytura dla niektórych osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r.	70
6.3.1.	Prawo do emerytury	70
6.3.2.	Wysokość emerytury	72
7.	Kapitał początkowy	74
7.1.	Pojęcie „Kapitał początkowy”	74
7.2.	Komu ustalany jest kapitał początkowy ?	75
7.3.	Kiedy jest naliczany kapitał początkowy?	76
7.4.	Szczegółowe zasady naliczania kapitału początkowego ...	77
7.4.1.	Część socjalna emerytury hipotetycznej	77

Ustawa o emeryturach i rentach

7.4.2.	Ustalenie podstawy wymiaru emerytury hipotetycznej dla potrzeb kapitału początkowego ...	79
7.4.3.	Część emerytury hipotetycznej uzależniona od udowodnionych okresów składkowych	80
7.4.4.	Część emerytury hipotetycznej uzależniona od udowodnionych okresów nieskładkowych	81
7.4.5.	Ustalanie wartości kapitału początkowego	81
7.5.	Waloryzacja kapitału początkowego	83
7.6.	Kiedy można ponownie ustalić kapitał początkowy ?	84
7.7.	Przeliczenie kapitału początkowego	85
8.	Renta z tytułu niezdolności do pracy	87
8.1.	Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy	37
8.1.1.	Niezdolność do pracy	87
8.1.2.	Wymagany okres składkowy i nieskładkowy	89
8.1.3.	Data powstania niezdolności do pracy	91
8.2.	Wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy	95
8.3.	Renta szkoleniowa	97
8.3.1.	Prawo do renty szkoleniowej	97
8.3.2.	Wysokość renty szkoleniowej	98
9.	Renta rodzinna	99
9.1.	Prawo do renty rodzinnej	99
9.1.1.	Zasady ogólne	99
9.1.2.	Osoby uprawnione do renty rodzinnej	99
9.2.	Wysokość renty rodzinnej	102
10.	Postępowanie o przyznanie emerytury lub renty	104
10.1.	Wniosek o świadczenie	104
10.2.	Decyzje w sprawie świadczeń	107
10.3.	Dokumentowanie okresów zatrudnienia	109
11.	Postępowanie odwoławcze	118
12.	Dodatki do emerytur i rent	120
12.1.	Dodatek pielęgnacyjny	120
12.2.	Dodatek dla sierot zupełnych	121

Ustawa o emeryturach i rentach

12.3. Dodatek kombatancki	121
12.4. Dodatek za tajne nauczanie	121
12.5. Dodatek dla byłych żołnierzy górników	121
12.6. Świadczenie dla osób deportowanych	122
12.7. Wysokość dodatków i świadczenia	123
13. Zasiłek pogrzebowy	124
13.1. Zasady ogólne	124
13.2. Prawo do zasiłku pogrzebowego	124
13.3. Wysokość zasiłku pogrzebowego	127
13.4. Postępowanie w sprawie przyznania zasiłku pogrzebowego	127
14. Waloryzacja świadczeń	129
14.1. Cel waloryzacji	129
14.2. Wskaźnik waloryzacji	129
14.3. Mechanizm i częstotliwość waloryzacji	131
14.3.1. Mechanizm waloryzacji	131
14.3.2. Częstotliwość waloryzacji	131
14.4. Zakres waloryzowanych świadczeń	132
14.5. Mechanizm wyrównawczy waloryzacji	134
15. Zmiany w prawie i wysokości świadczeń	135
15.1. Ponowne ustalenie prawa i wysokości świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy	135
15.2. Ponowne ustalenie prawa i wysokości świadczeń – zasady ogólne	135
15.3. Ponowne ustalenie wysokości emerytury obliczonej wg nowych zasad	136
15.4. Ponowne ustalenie wysokości emerytur ustalonych wg zasad analogicznych jak dotychczasowe oraz rent	137
15.4.1. Doliczanie okresów składkowych i nieskładkowych	137
15.4.2. Przeliczenie podstawy wymiaru emerytury i renty	138

Ustawa o emeryturach i rentach

16.	Wypłata świadczeń	142
16.1.	Zasady ogólne	142
16.2.	Wypłata świadczeń w razie ponownego ustalenia prawa i wysokości świadczeń	144
16.3.	Gwarancja wypłaty świadczeń	145
17.	Zawieszanie prawa oraz zmniejszanie wysokości świadczeń ...	146
17.1.	Świadczenia podlegające zawieszeniu lub zmniejszeniu	147
17.2.	Działalność, z której przychód wpływa na zawieszenie prawa do emerytury i renty lub zmniejszenie wysokości tych świadczeń	147
17.3.	Wysokość przychodu a zawieszenie prawa do emerytury i renty lub zmniejszenie wysokości tych świadczeń	148
17.4.	Zasady zawieszania prawa i zmniejszania wysokości rent rodziny, do których uprawnionych jest kilka osób	149

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) .....

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne (art. 1-23) .....

Rozdział 1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy ustawy (art. 1-4) ...

Rozdział 2. Okresy uwzględniane przy ustalaniu prawa
do świadczeń i ich wysokość (art. 5-11) .....

Rozdział 3. Niezdolność do pracy (art. 12-14) .....

Rozdział 4. Podstawa wymiaru emerytury i renty (art. 15-23) .....

DZIAŁ II.

Emerytury (art. 24-56) .....

Rozdział 1. Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych
po dniu 31 grudnia 1948 r. (art. 24-26) .....

Ustawa o emeryturach i rentach

Rozdział 2. Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. (art. 27-45)	173
Rozdział 3. Przepisy szczególne dotyczące emerytury dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. (art. 46-50)	181
Rozdział 3a. Emerytury górnicze (art. 50a-50e)	182
Rozdział 4. Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e (art. 51-56)	186
DZIAŁ III.	
Renty z tytułu niezdolności do pracy i renta rodzinna (art. 57-74)	190
Rozdział 1. Renta z tytułu niezdolności do pracy (art. 57-64)	190
Rozdział 2. Renta rodzinna (art. 65-74)	193
DZIAŁ IV.	
Dodatki do emerytur i rent (art. 75-76)	197
DZIAŁ V.	
Zasiłek pogrzebowy (art. 77-81)	198
DZIAŁ VI.	
Świadczenia przyznawane w szczególnym trybie (art. 82-84)	200
DZIAŁ VII.	
Przepisy wspólne dotyczące wysokości świadczeń (art. 85-99)	201
Rozdział 1. Dolna i górna granica wysokości świadczeń (art. 85-87) ...	201
Rozdział 2. Waloryzacja świadczeń (art. 88-94)	204
Rozdział 3. Zbieg prawa do świadczeń (art. 95-99)	207
DZIAŁ VIII.	
Zasady ustalania świadczeń (art. 100-114)	209
Rozdział 1. Powstanie i ustanie prawa do świadczeń (art. 100-102) ...	209
Rozdział 2. Zawieszenie lub zmniejszenie świadczeń (art. 103-106) ...	210
Rozdział 3. Zmiany w prawie do świadczeń i ich wysokość (art. 107-114)	213
DZIAŁ IX.	
Postępowanie w sprawach świadczeń i wypłata świadczeń (art. 115-144)	217
Rozdział 1. Ogólne zasady postępowania (art. 115-124)	217

Ustawa o emeryturach i rentach

Rozdział 2. Obowiązku płatników składek, świadczeniobiorców oraz innych podmiotów (art. 125-128)	221
Rozdział 3. Ogólne zasady wypłaty świadczeń (art. 129-137)	223
Rozdział 4. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń, egzekucja i potrącenia ze świadczeń (art. 138-144)	228
DZIAŁ X.	
Przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe (art. 145-196)	234
Rozdział 1. Zmiany w przepisach obowiązujących (art. 145-172)	234
Rozdział 2. Przepisy przejściowe (art. 173-194)	278
Rozdział 3. Przepisy końcowe i uchylające (art. 195-196)	289